

Uredništvo: Ljubljana, Pucničjeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Izdatništvo: Ljubljana, Pucničjeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pokno-
žetnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije Servizio Conti, Cori Post. No 11-3118
IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglašje iz Kr.
Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izidaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina mesečno Lk 120,-
za inozemstvo vključno s poštnimi
stroški Lk 160,-
Uredništvo:
Ljubljana, Pucničjeva ulica št. 5, telefon
31-22, 31-23, 31-24.
Kopirski se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pub-
blicità di provenienza italiana ad es-
cluso Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Puntate avversarie in Sirtica stroncate

Intensa attività degli elementi esploranti in Tunisia —
Perdite dell'aviazione nemica — Un nuovo attacco contro
il porto di Philippeville

Il Quartier Generale delle Forze Arma-
te comunica in data di 18 dicembre 1942-
XXI il seguente bollettino di guerra n.
937:

Continuano nella Sirtica i combatti-
menti delle opposte forze motorizzate.
Puntate avversarie di mezzi blindati leg-
geri che tentavano di intercettare nostre
unità in movimento verso ovest sono state
stroncate. Abbiamo catturato cinque
camionette, fatto alcuni prigionieri.

Elementi esploranti hanno svolto inten-
sa attività in Tunisia dove colonne mo-
torizzate nemiche sono state battute da
formazioni aeree italiane e tedesche; in
duelli con la caccia germanica l'aviazione
anglo-americana perdeva cinque apparec-
chi, due altri erano distrutti da caccia-
tori nel cielo di Tunisi.

Nonostante le sfavorevoli condizioni at-
mosferiche, il porto di Philippeville è sta-
to attaccato con buoni risultati da nostri
bombardieri.

Un'incurisione di aeroplani britannici
sull'isola di Lampedusa causava due mor-
ti e sei feriti fra la popolazione e lievi
dann. Un «Bristol Blenheim» e un «Cur-
tiss» risultano abbattuti, un ufficiale pi-
lota catturato.

Un nostro velivolo non ha fatto ritorno
dalle operazioni della giornata.

Nel corso delle operazioni di scorta ai
rifornimenti per l'Africa una nostra si-
lurante è andata perduta. Parte dell'equi-
paggio è stata salvata. Le famiglie degli
scomparsi sono state informate.

Un nostro velivolo non ha fatto ritorno
dalle operazioni della giornata.

Nel corso delle operazioni di scorta ai
rifornimenti per l'Africa una nostra si-
lurante è andata perduta. Parte dell'equi-
paggio è stata salvata. Le famiglie degli
scomparsi sono state informate.

Sovražni izpadi v Sirtiki strti

Živahno delovanje izvidniških elementov v Tunisu —
Izgube sovražnega letalstva — Nov napad na пристanišče
Philippeville

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil
je objavil dne 18. decembra naslednje
937. vojno poročilo:

V Sirtiki se nadaljuje borbe moto-
riziranih sil na obeh straneh. Sovražni iz-
padi z lahki oklopnimi vozili, ki so se
hotela spopasti z našimi enotami v pre-
mikanju proti zapadu, so bili zatrti. Za-
plenili smo 5 manjših tovornih avtomobi-
lov in njeli nekaj ujetnikov.

Izvidniški oddelki so vršili živahno de-
lovanje v Tunisu, kjer so italijanski in
nemški letalske skupine toliko sovražne
motorizirane kolone. V letalskih spopadih
z nemškimi lovci je angleško in ameriško
letalstvo izgubilo 5 letal, medtem ko so
dve nadaljnji letali uničili lovci nad Tu-
nisom.

Navzile neugodnim vremenskim razme-
ram so naši bombniki z dobrim uspehom
napadli pristanišče Philippeville.

Napad britanskih letal na otok Lampe-
dusa je povzročil dva mrtva in 6 ranjenih
med prebivalstvom ter lahko materialno
škodo. Pri tem sta bili sestreljeni eno le-
talo tipa Bristol Blenheim in eno letalo
tipa Curtis in je bil en oficir pilot ujet.
Eno naše letalo se z operacij včeraj-
šnjega dne ni vrnilo.

V teku spremljevalnih operacij pri oskr-

bovanju Afrike smo izgubili neko svojo
torpedovko. Del posadke je bil rešen. Dru-
žine umrlih so bile obveščene.

Vladarjevo priznanje za uspešno delo na področju kulturnega filma

Rim, 17. dec. s. Nj. Vel. Kralj in Cesar
je blagovilj podeliti na predlog ministra
Bottaija zlato kolajno za zasluge v narod-
nem vzgojstvu nacionalnemu svetniku od-
vetniku Augustu Pantecchiu, predsedniku
zveza »Luca« ter tehničnega sveta šolske-
ga kina, zaradi učinkovitega in marljive-
ga dela na področju kulturne, vzgojne
in poučne kinematografije.

Princesa Piemontska med vojnimi ranjenci

Rim, 17. dec. s. Nj. Vis. princesa Pije-
montska je obiskala hrabre ranjence in
pohablence vojske, morarice in letalstva
v vojaških oddelkih Kr. ortopedične klinike.
Vzvišena princesa je imela za vse tolažilne
in voščilne besede. Vojski so ji izkazali
svojo udanost z živahnimi manifestacijami.

Duce je osebno odlikoval voditeljice ženskih Fašijev

Pomembna svečanost v Beneški palači

Rim, 18. dec. s. Duce je davi sprejel v
Beneški palači voditeljice ženskih fašistič-
nih organizacij v Rimu, ki so si zaslužile
odlikovanje za zasluge zaradi neprekinje-
nega 10 letnega hierarhičnega delovanja v
ženskih Fašijih in v GILU. Voditeljice, ki
so jih pospremlili v Beneško palačo zvezni
tajnik, inspektor Stranke za ženske Fa-
šije, inspektorica Stranke Franceschini in
poverjenica zveze borbenih Fašijev za me-
sto Rim, so se najprej poklonile na gro-
bu Nezanega vojaka in v grobnici padlih
Fašistov.

V Beneški palači so se ženske predstavi-
nice, med katerimi so bile tudi prostovolj-
ne bolničarke Rdečega križa, GILA in
GUFFA, razvrstile v salonu Globusa, kjer so
se predstavile Duceju. Potem ko je tajnik
Stranke odredil pozdrav Duceju, je inspe-
ktorica Stranke prebrala naslednjo posla-
nico:

»Duce, predstavljam vam 27 voditeljice
ženskih fašističnih organizacij Rima, ki

so si po 10 letnem neprekinjenem delova-
nju zaslužile odlikovanje, ki ste jim ga vi
naklonili. Nadaljnjih 3000 tovarišic, ki so
prav tako živahno in goreče delovale, bo-
do danes z istim odlikovanjem nagrajene
od zveznih tajnikov. Tudi one so tu v ma-
lih navzoče in za njih so razvrščene žene
vse Italije. To so ležje, Duce, ki so polne
vere in pričakovanja in katerim smete
vedno zaupati, s katerimi smete vedno ra-
pazovati, kajti sledile vam bodo iskreno in
pošteno delo do neizbežnega zmagovitega
cilja.»

Duce je nato odlikovnice pohvalil in iz-
razil svoje zadovoljstvo nad njihovim de-
lom ter dal smernice za nadaljnje delova-
nje vseh prisotnih in vseh fašističnih žen.
Nato je vsaki izmed njih izročil odlikova-
nje in diplomu. Obred, ki je simboliziral
navdušenje in vero, ter junaškega duha fa-
šistične žene, se je zaključil s pozdravom
Duceju, ki ga je odredil tajnik Stranke in
ki so mu sledila navdušena vzklikanja.

Ladjedelnica v Hongkongu dela že za Japonske

Hongkong, 17. dec. s. Včeraj so v tukaj-
šnji ladjedelnici spustili v morje že drugo
trgovsko ladjo velike tonaže. Delavnost teh
ladjedelnice dokazuje, da Japonci niso iz-
gubljali časa ter so takoj preuredili to
veliko trgovsko središče Vzhodne Azije, ki
je bilo nekoč ponos Angležev. Slovesnosti
spustitve nove ladje v morje so prisostvo-
vale vse oblasti.

Cagliari, 17. dec. s. V četrtek zjutraj se
je v največjem gledališču Regina Marghe-
rita nenadoma pojavil požar. Gledališče je
bilo mahoma pretvorjeno v velikansko go-
rečo grmado in je popolnoma pogorelo ne
glede na vsa prizadevanja gasilcev, ki so
bili takoj na licu mesta in so se z veliko
vmeno lotili gašenja.

Madrid, 17. dec. s. Kratek stik je povzo-
čil požar v šolskem poslopju sester sv. Te-
rezie v Salamanci. Močan veter je razši-
ril ogenj na sosednje poslopje, kjer je imela
sedež zveza katoliških kmetovalcev. Obe
poslopji sta popolnoma uničeni. Ogenj je
v četrtek še trajal in oblasti so dale iz-
prazniti sosednje hiše, od katerih ena se je
bila tudi že vnela. Le skrajnemu naporu
gasilcev in vojskava se je zahvaliti, da ni
bilo človeških žrtev.

Napredovanje med Volgo in Donom Brezuspešni sovjetski napadi ob Tereku in ob srednjem Donu — Visoke sovjetske izgube — Črna noč za angleška letala nad nemško obalo

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 18. de-
cembra, s. Nemško vrhovno poveljstvo je
izdalo naslednje poročilo:

Sovražni napadi na področju Tereka, na
prostoru okrog Stalingrada in v velikem
loku Dona so se razsuli ob visokih izgubah
za nasprotnika. Uničenih je bilo nad 20
oklopnih voz.

Med Volgo in Donom so nemške divizije
prodirle močno zasedene sovražnikove po-
stojanke na obvladujoči višini in pridobi-
lo v napadu dalje na prostoru.

Pri daljši trajajoči hudih obrambnih
bojih na fronti ob Donu so nemške in ita-
lijanske čete s sodelovanjem letalstva uni-
čile dne 16. in 17. decembra 101 oklopnih
voz. Močni letalski oddelki, med njimi tudi
rumunski, italijanski in madžarski oddelki
letal so ponoči in podnevi podpirali nemške
in zavezniške čete. Več sto sovražnih vozil
je bilo zadetih ob uničenja in mnogo tež-
kega orožja prisiljenega, da je moralo
utihniti.

Neprestani napadi Sovjetov na področju
srednjega odseka fronte so bili razbiti ob
sodelovanju kopne vojske in letalstva. Raz-
bitih je bilo 28 oklopnih voz, razen tega
pa je sovražnik utrpel hude izgube.

V severnem odseku fronte so zavzeli od-
delki kopne vojske in orožja SS pri napa-
dih na akcijah številne bunkerje in vojne
postojanke. Krajinski napadi Sovjetov so
bili zavrnjeni.

Dne 17. decembra je sovjetsko letalstvo

izgubilo 90 letal. Pogrešanih je 11 lastnih
letal.

V Libiji potekajo operacije nemško-
italijanske oklopne armade po načrtu dalje.
Vsi poskusi angleških oklopnih sil, da bi
jih motile s sunki iz boka, so ostali brez-
uspešni. Sovražnik je imel velike izgube.

V Tunisu samo delovanje izvidniških od-
delkov. Nemško in italijansko letalstvo je
obstreljevalo motorizirane sile in topniške
postojanke sovražnika. Nočni napadi letal-
stva so bili usmerjeni na železniške napra-
ve v Alžiru.

Na področju Sredozemlja so nemški lov-
ci sestrelili osem sovražnih letal pri štirih
lastnih izgubah.

Angleško letalstvo je doživelo pretre-
dno pri motilnih poletih nad nemškimi obal-
nim ozemljem in pri vojaško brezpomemb-
nih napadih na nekatere kraje severozar-
padne Nemčije hude izgube. Nočni lovci
in protiletalsko topništvo je sestrelilo 21
sovražnih letal, med temi 14 štirimotornih
bombnikov. Stražni čolni in protiletalski
topničarji pri mornarici so razen tega po-
dnevi sestrelili še 5 sovražnih letal.

Nemški bojni letalci so bombardirali v
noči na 19. decembra iz majhne višine za
vojno važne naprave in preskrbovalne ob-
rate ob Humberju in na vzhodni obali An-
gije. Videti je bilo močne eksplozije in
obsejne požare. Pogrešani sta dve letali.

Pri obrambnih bojih okrog Rževa se je
posebno odlikovala 102. divizija iz Šlezije.

Italijanske čete zmagovito odbijajo srdite sovjetske napade ob srednjem Donu

Berlin, 18. dec. Središče borbe na vzhodu
se je še enkrat pomaknilo proti odseku
srednjega Dona, kjer so boljševiki zopet
napravili enega izmed svojih nečloveških
napadov. Jasno je, da je moral Stalin, ki
ni nikjer drugje dosegel nikakega operativ-
nega ali strateškega uspeha, poskusiti do-
seči vsaj kak dolni uspeh, ki bi nekoliko
izboljšal važne položaje, ležeče na jugo-
vzhodu Voroneža. Tudi to pot so Rusi upo-
rabili znane sile, toda naleteli so na silovit
odpor.

Kakor znano, so važni deli obrambne
bitke vzdržale ravno italijanske čete. Te

tudi sedaj že štiri dni zapored odbijajo
besne napade ter prizadevajo sovražniku
hude izgube. Nemško poveljstvo se, kakor
vedno, zelo rezervirano in tudi uradni ko-
mentarji ne javljajo nikakršnih podrobnosti.
Omejujejo se le na podpiranje važ-
nosti italijansko-nemških protikupev, ki
so zelo učinkoviti, tako da je hladen kriven
in miren pogled na bodoči razvoji bitke po-
polnoma utemeljen. Iz raznih razlogov se
ne morejo podajati nikake napovedi, ven-
dar se lahko reče, da bodo sovjetske čete
tudi v tem pogledu doživele popoln ne-
uspeh.

Velika zmaga pri Toropcu

Silen udarec za sovražnika, ki je utrpel ogromne izgube
na ljudih in materialu

Berlin, 18. dec. Kar se tiče operacij, ki
so v teku severozapadno od Moskve, zla-
sti v področju Toropca, izjavljajo v pri-
stojnih vojaških krogih v Berlinu, da je
bila tamonajša »vredna« likvidirana v nekoli-
ko dneh. Številka, ki jih je objavilo vrhov-
no poveljstvo (4200 ujetnikov, 542 oklop-
nih voz, 447 topov itd.), so najbolj prepri-
ljiv dokaz velike zmage nad ruskimi četa-
mi. Naglasiti je treba razmerje med šte-
vilom ujetnikov in med številami velikoga
plena. To se da zelo preprosto pojasniti.
Ko so boljševiki videli, da so odrezani od
svoje glavnine, so si hoteli za vsako ceno
odpreti pot za povratek na vzhod, da bi se
na ta način združili s svojimi. Ko je ta
poskus propadel, so se vrgli proti severu,
kjer so zaslužili še en izhod. Pri tem niso
imeli mnogo časa. Zato so pustili ves težki
vojni material in na ta način se je nekoliko
tisočim boljševikom res posrečilo, da so se
rešili. V ostalem je treba pomisliti, da se šte-
vilke nanašajo na razdobje od 19. novem-
bra do 16. decembra. V istem času so bol-
ševiki izgubili na raznih odsekih fronte ka-
kih 3500 oklopnih voz. Ta številka daje pre-
vidno predstavo, s kakimi silami je nasto-
pila sovjetska vojska.

Kakor poročajo nočjo, je od uničenih so-
vjetskih divizij v vrsti pri Toropcu ostalo
živih 4200 ujetnikov, medtem ko leži na
bojišču kakih 15.000 mrtvih sovražnikov.
Te divizije so bile sestavljene iz izbranih
formacij. Po pretečenem delu so bile moto-
rizirane in oklopljene. Med njimi je bila
tudi tako imenovana Stalina brigada. Dva
tedna nepretrgane borbe je nemško orožje
kosilo med obkoljenimi, jih uničevalo v ve-
likem slogu ter težko prizadelo borbeni duh
preživelih. Vsi ujetniki so po poročilih po-
sebnih dopisnikov popolnoma izčrpani, apa-
tični ter silno poparjeni.

Z velikim poudarkom listi pišejo o srdi-
tem odporu italijanskih čet ob hudih napa-
dih, ki jih Sovjeti še naprej izvajajo v
odseku srednjega Dona. Italijanski vojski
se bijejo hrabro ter odbijajo sovražnika
in mu zadajajo najhujše izgube.

Berlin, 18. dec. s. V tukajšnjih poobla-
ščenih krogih podajajo nekaj podrobnosti
o bitki na odseku pri Toropcu. Kakor je
znano, so boljševiki 25. novembra začeli na
odseku Kalinin—Toropce svojo ofenzivo na
široki bojišču. Njihovi siloviti napadi pa
niso dosegli nobenega odločilnega uspeha
in glavna sovražnih oboroženih sil je
bila stalno blokirana pred nemškimi ob-
rambnimi črtami. Sovjetske akcije so se
nato z vso srditostjo ponavljale več dni za
poredoma in so v teh bojih sovražne iz-
gube dosegle hiperbolične številke. Tedaj
so Nemci prešli v protiakcije. Z uspešnim
obkoljevalnim manevriranjem so ustvarili
dva ročaja čet okoli glavne sovražnih
oboroženih sil in med 9. in 10. decembrom
so se kleščali zaključili. Takoj nato so se
začele uničevalne operacije, ki so bile od
začetka počasne in omejene zaradi nepre-
stanih besnih protinapadov rdečih, potem
pa čedalje bolj nagle in odločne, ko se je
močnim nemškim kilnom posrečilo postop-
no prebiti se v blok sovražnih sil. Težko

njakov zavarovane proti napadu katere
koli podmornice, List »Völkischer Beobach-
ter«, »Deutsche Allgemeine Zeitung« in
»Zwölfuhrblatt« opozarjajo v tej zvezi na
članek nekega razširjenega angleškega li-
sta, ki je nove ameriške trgovske ladje
»Liberty« označil kot »plavajoče krste na
atlantskem pokopališču«.

Listi pripominjajo, da so sovražne po-
morske oblasti izgubile poslednjo načo, da
bi mogle rešiti težavni podmorniški pro-
blem z uporabo brzih edinic. Očitno, pripomi-
njajo v Berlinu, naj bi te ladje imele
možnost, da se rešijo, le ako so dobro za-
varovane s spremljevalnimi ladjami. To-
da Ahlova peta Anglosasov — ena med
nešteti — je naraščajoče pomanjkanje
lahkih vojniških ladij, ki so primerne za
spremljevanje konvojov. Razen tega, pripomi-
nja »Börsen Zeitung«, graditelji novih trgo-
vskih ladij v serijah niso predvidevali more-
nosti, da tudi nemške ladjedelnice narede
nove iznajdbe in dovrše izboljšanje, da z
njimi pojačajo ofenzivno moč podmornic
in nevtralizirajo morebitne prednosti, ki
jih je dosegel sovražnik. Posledice tega
tekmovalja, zaključuje list, se bodo v krat-
kem pokazale.

Špansko-portugalsko prijateljstvo

Lizbona, 17. dec. s. Vsi listi objavljajo
na prvi strani uradno obvestilo o p-setu
španskega zunanjega ministra generala
Jordana, ki bo jutri prispel v portugalsko
prestonico. Listi poudarjajo, da je ta posej
znamenje prisrčnih in prijateljskih odno-
šajev med obema državama, ter se spo-
minjajo zlasti dejstva, da je grof Jordana
podpisal leta 1939. znano prijateljsko in
nenapadno pogodbo s Portugalsko. List
»Diario de Noticias« pravi, da bo portu-
galska prestolnica sprejela z velikim na-
vdušenjem visokega predstavnika gene-
ralisa Franca. Drugi listi pripominjajo, da
če državi Iberskega polotoka vzdržujeta
mir, od česar imajo korist tudi vse voju-
joče države.

Poveljnik Sinje divizije na obisku v Španiji

Madrid, 18. dec. s. Poveljnik Sinje divi-
zije generalni poročnik Munoz Grande je
prispel na francosko-špansko mejo pri Ir-
nu, spremljajoč vlak ranjenih prostovolj-
cev. Vrliga poveljnika so sprejeli ob pri-
hodu na špansko ozemlje tajnik Falange
Figuerola, državni odposlanec za zdravstvo
Aznar, guverner San Sebastian ter za-
stopniki raznih oblasti in hierarhov. Gene-
ral Munoz je nadaljeval svojo pot v San
Sebastian, kjer se bo vršil uraden sprejem
in kjer prebivalstvo junaškim ranjencem
pripravlja prisrčne manifestacije.

Predavanje „asa“ nemških letalcev

Monakovo, 17. dec. s. Na velikem zbora-
vanju, katerega so se udeležile najviše
osebnosti stranke ter zastopniki generalne-
ga konzulata Italije in krajevnega Fašija,
je major Graf, »as nemških asov«, odliko-
van z železnim križcem z briljanti, govoril
o svojem letalskem življenju ter o svojih
202 letalskih zmagah. Poslušalci so njego-
va izjavljala nagradili z navdušenim od-
obranjem. Okrožni vodja Diesler je zho-
rovanje zaključil in pozval mladence, naj
se zgledujejo po življenju majorja Grafa.

Anglosaške spletke v Prednji Aziji

Brezuspešni poskusi pripraviti Turčijo k opustitvi
nevtralnosti

Berlin, 18. decembra. Kakor je znano, se
skušajo Američani po načrtih vsiliti na
vsem prostoru Bližnjega vzhoda. Seveda
skušajo pri tem prikriti svoje prave name-
ne, zlasti na živčno bolj občutljivih točkah.
Takšni področji sta na primer Irak in Iran,
kamor Rooseveltov imperalizem prav tako
steza svoje tipalke kot ogromen polip. Ob-
čutljivost teh področij je treba med dru-
gim pripisati dejstvu, da so tu petrolejska
ležišča, ki bi mogla, ako bi bila ameriška,
resno konkurirati kavkaškim. Razen tega
so ta področja nekakšno naravno južno
zaledje Sovjetske zveze.

Američani se pri svojem pronicanju v te
dezele poslužujejo raznih znanih argumen-
tov, med drugim naslednjega: Kavkaz je
trdnjava ognjenega pomena, zato ga je
treba za vsako ceno držati. Na drugi stra-
ni je gotovo, da bodo Nemci spomladai spet
začeli z boji na tem področju, ker bo lo-
hoteli uresničiti svoje cilje. Ali bodo mogle
sovjetske vojske same vzdržati ta novi na-
pad? In če ne bodo mogle, kako naj se
prepreči nevarnost popolnega zrušenja te
trdnjave in nemškega pohoda proti jugu in
jugovzhodu? Treba je za vse te primere
poskrbeti pravočasno in zato je bil sestav-
ljen poseben ameriški ekspedicijski zbor,
ki naj bi poleg angleške 10. armade kril
hrbet boljševiškim zaveznikom in morda
tudi Turčiji. Tako znano »drugo bojišče«
mora biti raznotero, ako naj bo zares od-
ločilno.

Kakor je iz tega razvidno, pripominjajo
v Berlinu, so ti nagibi precej zapleteni, še
bolj zapletene pa so variacije oficijoznih
organov teh severnoameriških periferičnih
elementov. Eden izmed teh organov je
ameriško veleposlanstvo v Ankari, ne-
dvomno najbolj aktivno in največkrat naj-
manj diplomatsko, kakor na primer tedaj,
ko trdi, da bi Turčija morala imeti krit
hrbet z ameriško pomočjo.

Značilno je v tem pogledu, kar se dogo-

ja v Londonu, kjer se je sestala tako zva-
na konferenca Bližnjega vzhoda, ki se je
udeležujejo predstavniki interesiranih sil,
med njimi seveda tudi Sovjetske zveze. V
britanskem odposlanstvu so med drugimi
ankarski veleposlanik sir Knatchbull-Hu-
gessen, britanski veleposlanik v Kujbševu
sir Clerk Kerr in minister za Bližnji vzhod
Casey. Predsednika Zedinjenih držav pre-
stavlja oseba, katere ime za sedaj še ni
znano, ki pa se bo gotovo kmalu tudi po-
javila javno.

Rooseveltov zaupnik primaša, baže zelo
zanemljive predloge za Turčijo. Po neki in-
diskretnosti v Ankari se doznava, da so ti
predlogi v glavnem enaki, kakor jih je
ameriški veleposlanik v Ankari Steinhart
pretekli teden razložil v svojem pogovoru
s Saradzogom. Šlo naj bi za jamstvo
turške teritorialne nedotakljivosti in nelo-
takljivosti Dardanel. To jamstvo naj bi da-
le Zedinjene države in Sovjetska zveza, ki
naj bi nudila Turčiji v primeru napada
tudi vojaško pomoč.

Kakor je iz tega razvidno, gre torej za
satanski naklep, ki hoče tudi Turčijo po-
gnati v konflikt, ker se zavezniški nadejajo,
da bi mogli po tej poti uresničiti nekatere
vojaške cilje, ki bi jih sicer ne mogli iz-
vesti. Turška vlada pa je to igro že spo-
znala in je bujno na straži. Ona je odloče-
na braniti svojo nevtralnost, če bi to bilo
treba, kakor je preteklo nedeljo poudaril
turški finančni minister, tudi z orožjem,
(Piccolo)

Ogromna sladkorna pro- izvodnja sil Trojnega pakta

Berlin, 17. dec. s. Proizvodnja sladkorja
je narasla v Nemčiji v letu 1942. Nemčija,
Italija in Japonska proizvajata 20 milijonov
ton sladkorja letno ali 64 odstotkov svetov-
ne proizvodnje.

Smernice za vzgojo hrvatske mladine

V veliki sejni dvorani hrvatskega sabora je pred dnevi sprejel Poglavljenik poslanstvo hrvatskega učiteljskega društva in pri tej prilici vzgojitelje mladine nagovoril s programatičnim govorom. V uvodu je poudaril, da je učiteljski poklic eden najvišjih in najidealnejših. Za izvrševanje tega poklica je treba obsežne psihološke, pedagoške in strokovne izobrazbe, predvsem pa ljubezni do poklica in otrok. Poglavljenik je nadalje zagotovil učitelstvu, da bo storil vse za izboljšanje učiteljskega položaja.

Politično, oziroma nacionalno vzgojo mladine je treba opravljati tako, da pri tem ne trpi šolski pouk, nikakor pa učiteljstvo tudi ne sme zaradi tega izgubljati svoje avtoritete. Naloga današnje generacije, ki je usvarila samostojno državo, naj bo, da bodoče generacije vzgoji v tej smeri, da se bo začelo delo uspešno nadaljevalo. Brez samostojne države hrvatski narod nima bodočnosti. To dejstvo naj se učenec razločno in prepričljivo razloži.

Nato je Poglavljenik govoril o komunizmu in podal svoje vtise s potovanja po vzhodni fronti. O ruskih ljudeh, kakor se o njih čita v romanu, ni nikakega sledu. Kar je komunizem, pustil za seboj, je brezdušna množica. Boljševizem, ki je kriv nesrečne usode ruskega naroda, bi danes divjal tudi v Evropi, če Nemčija s svojimi zaveznicami v zadnjem trenutku ne bi z orožjem nastopila v zaščito kulture in človeštva sploh. Zato naj bo naloga učitelstva prepričati, da bi razkrajajoči nauk židovskega komunizma našel pot do šole.

V tem pogledu storjeni ukrepi se ne morejo smatrati kot uvajanje politike v šolo. To ni vprašanje politike, pač pa vprašanje ohranitve kulture in civilizacije. Po sedanjih vojnih, ki se bo prav gotovo končala z zmago nacionalne misli, ne bomo pogrešali vojakov, pušk in topov, pač pa narodno zavedne kmete, delavce in intelektualce, ki bodo doprinesli svoj delež k obnovi. Učitelj je pred bogom, državo in človeštvom odgovoren za vsakega učenca, ki zapusti šolo.

Poglavljenik je nato govoril o težavah, ki se v vsakodnevem zasebnem življenju opazajo zlasti pri državnih uradnikih. Težave so po večini materialnega značaja in se dotikajo predvsem prehrane. Vodja države je poudaril, da bo poskrbel vse potrebno za ustanovitev prehranjevalnih odborov za državne uradnike, čijih dolžnost bo poskrbeti najpotrebnejša živila.

Izvajanja Poglavljenika so navzoči sprejeli z nepretrganim odobravanjem, nato pa so se dolgo razgovarjali z njim o vseh problemih, ki so ta čas aktualni.

Božične nagrade dijakom. Glavno ravnateljstvo za propagando v Karlovcu je sklenilo razdeliti za božične praznike učencem trgovske akademije 20 podpor po 500 kun.

Zgodovina Zagreba v knjigi. Ob priliki 700 letnice »zlate bule« je izšla v založbi »Hrvatskega rodoljuba« 518 strani obsega-joča knjiga, ki jo je napisal prof. dr. Rudolf Horvat. Knjiga ima naslov »Preteklost mesta Zagreba« in stane 500 kun.

Kako nastajajo krilatci in pastorki

Vstopis nenajavljen in nepripravljen v neko sobo — in pred očmi ti zamiglja: nepregledne trume nebeskih krilatic v mišinskih oblikah ti strme iz okroglih, črnih očes naproti. In ker je v današnjih časih vse disciplinirano, so se tudi mali nebeščani postavili strumno v skupine: prva bela, druga rumena, tretja modra, četrta zelena — in tako dalje v nepregled. Briljantni prah na haljicah iz papirja se blešči, zlati papirnati kodri imajo najnovejšo pričesko (kakor kaže, tudi v nebesih so zaničljivo modni poročili).

So pa ti krilatci taki, niso večji kot palec, da imajo obraz in obleko — telesa pa ne. Za tem nekaj tiči!

Česa vsega ti ne uganе takale umetnostno obrtna duša »stvarnica« teh krilatic? Sede in tuhta: angeli so bitja, ki imajo in v prosti volji, telesa pa ne (tako pravi katekizem). Toda kako ustvariti v skladu s temi besedami in sodobno zahtevo časa (z najmanjšo porabo dela in materiala) ekonomizirajo, najbolj verjetne an-gle?

In iztuhta: um in prosta volja imata svoj sedež v glavi — ergo: glava mora biti! Pa to ni nobena Amerika, to so vedeli že stari baročniki, ko so izdelali krilatce samo z glavo in dvema perotičkama na vratu.

Ker pa zahteva današnja stvarna doba čim več iluzije, je pridala dobrotu »stvarnica« za nameček še obleko — toda brez telesa. In tak krilatac je zdaj, ko pretijo božični prazniki, okras za jaslice, za božično drevo, za darilni zavitek; je dobrodošla mascotta za na svetilko, kamor ga postaviš, ti vzbuja smehljaj in spomin na otroške dni.

Ti krilatci bodo nekako spricčevali za trgovine. Kjer jih boš srečal v izlozbi, boš lahko presodil smisel lastnika za umetnostno obrtno ročno izdelke, ki imajo za človeka okusa in srčne kulture večjo vrednost pred brezdušnimi tovarniškimi izdelki in prepričan si lahko, da ti v taki trgovini ne bodo obesili »klčca«.

Usoda ne samo ene, temveč domala vseh naših umetnostnih obrtnic, je nekako takaka: s talentom, idealizmom in voljo oborožena gre v tujino in konča šole s uspehom. Odkloni službo (in sicer zelo dobro!) v tujini, kajti vsakogar vleče domov k domačemu ognjišču in med svoje ljudi. In vsak je srečen in ponosen, da bo smel delati doma in prispevati nekaj k povzdigu domače umetnostne obrti. Vsak sanja o tem, da bo pomagal konkurirati s svojim delom tujim, neredko kičarskim proizvodom, ki se šopirijo po izlozbah. In kakšna je potem realnost?

Da človek ne najde doma skromnega koščka kruha, žanje samo nerazumevanje in da ravna z njim kakor z vsiljivim

trgovskim potnikom s slabo robo. Kdo bi ne bil zagrenjen? In če še in še trka, zaman in se mu vrata kljub lepemu svetopisemskemu izreku ne odpro in sprejme v tujino (kjer znajo presediti in ceniti njegove sposobnosti) sijajno službo — kdo bo prvi vrzel kamen nanj, češ: domač človek pa izda domovino in se gre vdnjat tujcem?! Tisti, pri katerem je zamen iskal dela.

Boža Simčičeva je izdelovalka preje opisanih krilatic. Je absolventka dunajske

Smrtna nesreča po medicinskem izpitu

Na vožnji k tovarišu je Franceta Buha zadela smrt

France Buh, kandidat medicinske fakultete v Padovi, je postal žrtev smrtne nesreče, kakor smo na kratko že poročali. Nesreča se je, kakor čujemo, zgodila takole: Franceta Buh je bil pravkar opravil važen izpit. Prihodnje leto bi bil promoviran za doktorja vsega zdravilstva. Vesel je po prestatem izpitu zasedel kolo in se odpeljal iz Padove v bližnjo okolico k sošolcu, da ga obvesti, naj pride tja na hrano, kjer se je France dojel hranil. Obnemem je hotel svojega prijatelja razvese-

liti s tem, da mu je nameraval pokloniti denar, katerega mu je bila gospodinja vrnila za odveč plačano hrano. Nesreča pa je hotela, da je v temi komaj nekaj metrov razdalje zagledal tovorni avto pred seboj. France je zavril kolo, na spolkzi cestni pa mu je spodrsnilo in je treščil naravnost na avto, se odbil v loku čezenj, dobil smrtonosni udarec na lobanjo, ki mu je počila, in ni mu bilo več rešitve.

Tragična novica je bridko prizadela družino v Ljubljani, kakor tudi vse njegove

umetnostne obrtne Akademije (Kunstgewerbe Akademie) in je delovala za časa svojega študija v Berlinu pri enem največjih reklamnih zavodov, kot risarka za plakate. Z Dunaja je bila poslana pred nekaj leti v Pariz v svrhu študija pariških modnih kreacij. Leta 1938. je imela ponudbo od ene posebno znanih modnih revij »Vogue«, za modno risarko, z mesečno plačo 3500 fr., kar je bila za tiste čase izredno lepa ponudba. Odbila jo je, ker je hotela domov, pomagati pri aranžiranju »Mariborskega tedna«, kjer se je izkazala s svojimi res originalnimi in humornimi zamisli. Potem smo jo spoznali v Ljubljani kot inscenatorko in snovateljico kostumov za rajnki »Veseli teater«. Po teh njenih uspehih pa zanjo — kakor kaže — ni več zaplative. Ni je, kakor je ni še za marsikoga talentiranega človeka. Vzemimo Tatjano Inkostrijevo, ki je imela svojčas delavnico za brizgotisk in poslikanje blagov ter v to stroko spadajočih del. Potem je bila risarka v kranjski tovarni »Jugočeška«, zdaj uporablja svoje znanje v stroki, ki niti zdaleč ne odgovarja njenim velikim sposobnostim — ima modni atelje. Jela Vilfanova, tudi absolventka umetnostno obrtno akademije na Dunaju, se je šele po dolgem trudu in čakanju lahko plasirala kot risarka kostumov v našem gledališču in sodeluje pri raznih knjižnih začetkih kot risarka za ovitke. V umetnostno obrtni stroki ne smemo pozabiti Dane Pajničeve, ki se je posvetila izključno keramiki in ki s svojimi osnutki lahko uspešno tekmuje s tujimi izdelki. Tudi ona bi zaslužila večjo pozornost.

Ta kratki pregled kaže, da imamo dovolj domačih, strokovno izobraženih in v tujini priznanih talentov, ki bi morali najti doma vse upoštevanje in močno oporo, a so naleteli v veliki meri na nerazumevanje in na težke ovire, preden so se mogli skromno ali pa sploh ne uveljaviti.

Saj ponosa bomo lahko, če nam odide B. za Simčičeva v Rim, v Cinecittà (film-sko mesto), kjer ima ponudbo za »sanjanje osnutkov« v ateljeju Lejza Trenkerja (znane-ga turista, filmskega igralca in režiserja) — toda izgubili bomo s Simčičevo dragoceno moč. In marsikdo, ki se doslej niti zmenil ni za njeno delo, bo potem dejal: »Poglejte tega papirnatega krilatac — ta duhovita igralka je delo umetnice, ki sodeluje v rimski filmski ateljeji«. In bo pozabil, da je napisal Cankar zelo znan stavek o domovini. Maša Slavčeva.

tovariše in prijatelje. Bil je edini sin trgovske poslovalnice star 23 let, ljubezniv bratec dveh svojih sester. Ves čas je pridno študiral in si prizadeval, da bi kar najkrajše opravil pones in up svojih staršev. Namesto kot doktorand pa se je vrnil v svoje domače mesto kot pokojnik. Pretekli tork 15. t. m. so ga spremili na zadnji poti pri Sv. Kržu. V počastjenje njegovega spomina smo prejeli naslednje spominske vrstice:

»Franci, Franci, zakaj si nas zapustil!« Ta pretresujoči vzklj. Tvoje matere ob rakvi Te ni mogel vzdržati. Komaj tridesetleten mladenič, poln življenjske volje in načrtov, si moral tako nenadno na poti k socialnemu delu za svojega bližnjega zapustiti svet, svoje in zaročenko. Saj smo Te vsi vendar pričakovali, da se po odlično položenih izpiti vrneš za nekaj časa v Ljubljano, morali so Te pa sem pripeljati in nihče izmed nas ni več mogel videti Tvojega obraza in nasmehanih oči. Kakor da je bilo šele pred nekaj dnevi, se spominjam prvih lekcij italijanske in Tvojega nenavadnega daru za učenje. In ne samo to. Spoznal sem v tistem kratkem času Tvoje dobro srce, Tvoje sočustvovanje z vsemi pomoči potrebnimi, in sem videl, da nisi bil samo poklican, ampak v pravem pomenu besede, izvoljen za vzvišeni zdravniški stan. Dragi Franci, če bi videl pretresujočo žalost Tvoje matere in strto srce in nade Tvojega skrušenega očeta, sester in zaročenke, bi moral kljub neprodušni zaprti rakvi vstati in stopiti med nje. Toda usoda, kdo naj jo razume? Strahotna je včas h in neumljiva. Vendar se ji moramo ukloniti, čeprav si ne moremo tudi v tem primeru predstavljati, da Te res več ne bomo videli. Ostal bo pa svetel spomin nate v srcih vseh, ki so Te bili kdaj spoznali. Naj Tvoje truplo uživa miren počitek v ljubljani Ljubljani. — I. B.

edin omogoča sožitje več glav in značajev. Strindberg je po svoji globoki izkušnosti napravil krivdo ženi, vendar ni zadosti utemeljil, zakaj po tolikih letih sožitja žena nekoga den smirno zasovraži skrito slabost močveze intimne narave? Zakaj se vzbudi v nji furija? Je to medsebojna naveličnost? Posledica tega, da je ljubezen dogorela? Zagrenjenost neumevanja in neljubeze žene? Izbruh naravne hudobnosti? Ne vemo. Toda dejstvo je, da žena zlomi močvezo dušo in ga tudi telesno uniči. Oče — ta quantité négligeable v nekih trenutkih in položajih rodbinskega življenja — pade kot žrtev ženske spletke v najhujšo ljubešči točki, ki je vezala z rodbino.

Etični pomen Strindbergove drame je v prikazovanju ženskega in moškega egoizma, v odkrivanju njegovih razkrajalnih sil. V ostalem i gre za tragedijo patološko načeti poudine, ne za izrazito tipični primer v krizi današnjega zakona. V umetniškem pogledu drama ni najboljša zgrajena. Strindberg ni imel pred seboj jasne in čiste vizije dramatskega dogajanja in ni obeh glavnih značajev odtehtal pravilno in pravično, tako da bi nas do kraja prepričal. Tam, kjer gre za patologijo, ne more biti težišče drame v osebnih krivdi — tam vlada usoda. Strindberg pa je zasnoval ves konflikt na osebnem, da je laže demonstiral svojo tezo o boju med obema spoloma. Zaradi tega dopušta zlasti značaj Lavre različno interpretacijo, a če izločimo njen demonizem, ki uganja hudobijo zaradi hudobije, ostaja nedoslednost v vsem njenem zadržanju.

»Očeta« smo dobili v režiji Jožeta Koviča, ki se giblje na liniji umerjenega realizma ter počrtnuje samo posamezne psihološko prijemljive momente. S tem pa so ostala odprta nekatera vprašanja, ki jih zastavlja hladni pogled na dramo v ritmostrovi hiši. Nemara bi bilo boljše, če bi vzprizorili še nekaj časa zorela in dospela s smotnimi skušnjami do večje nadob-

Rifornimento idrico alle nostre autocolonne in marcia verso il fronte crenaico — Zalaganje italijanskih avtomobilskih kolon z vodo med pohodom proti crenajski fronti

Ob obljubljenem otroškem paradižu v tivolskih nasadih

Čprav ni hvaležno spuščati se v vprašanja, ki vzbujajo dvome o veljavi »že priznanih umetnin«, je pa potrebno, da bi tudi pri nas kdaj začeli čistiti pojme o vrtni umetnosti.

Saj nam sicer že marsikod svetijo luči pravega spoznanja in kulture, naši znanstveniki so dognali že častiljive probleme, razcveta se slikarska umetnost, ki bi potrebovala sedaj že kar deset Jakopičevih paviljonov itd. Pa je čudno, da se prav pred našimi očmi dogajajo stvari, katere nas zanimajo in jih skorajda nič ne razumemo. Le pogledimo, kako čudovito se n. pr. v zadnjih letih spreminja obliče naše tivolske krajine! Kar iznenada zapoje trobenta: »Ljudje, strnite — videli boste, česar drugod še ni videlo oko!« in začnemo strmeli, nekdo nekaj preustvarja, čudimo se in — molčimo.

»Javnost« ne premišljuje, kaj in kako bi lahko bilo lepše in boljše, kadar prihajajo v naš Tivoli preurejevalci z izkaznico inž. arch. Ko nam tu na dragih podrobnih zelenicah nekdo prevrača zemljo in gnete v nove oblike, si ne upamo kaj reči in nič ne sprašujemo: kdo si, ti dobri človek, — ali si svetnik Miklavž, ki nas hoče razveseliti z novimi igralkami, ali si morda popotni piskrovec, Martin ali pa si celo umetnik (takšen namreč, ki se o njem razpisujejo umetnostni kritiki)?

Ali je na svetu tudi vrtna umetnost? Kar neprijetno je pri nas postavljati tako vprašanje. Videti je pa, da so nekateri naši stavbni arhitekti zelo pogumni in da znajo lepo narisati tudi vrtove. Ustvarjajo in rišejo na papirju vrtove z rastlinami, čeprav navadno ne vedo, kdo in kaj so te rastline; morda menijo, da jim bo to že vrtnar povedal, kadar bo treba vrt s papirja saditi v živo zemljo. Ponekod imajo na visokih šolah navado, da mlade arhitekto vodijo vrtnarski praktiki v parke in vrtove, kjer jim tolmačijo razvoj, vzrast in oblike dreves, jim razkazujejo izredno bogastvo živega gradiva, ki z njim oblikujemo vrtove, ter jih uče razpoznavati značilne posebnosti in potrebe najraznovrstnejšega rastlinja. Pri nas se nekateri graditelji — tako se vsaj zdi — premalo zavedajo, da je treba tudi za vrt, če naj bo lep, mnogo pomožnega in tehničnega znanja, in ne le umetniškega čuta. Šolanega v stavbni stroki, ampak predvsem tudi intuitivnega sočutja z življenjem prirode.

Čast in hvala torej stavbarjem, ki se zanimajo tudi za vrtove in umetniško po-zlahtnivanje prirodnih motivov. Napak je le to, če se gospodje inž. arch. pri oblikovanju vrtnih kompozicij udajajo preveč samozavestnemu ustvarjalnemu zanosu; tudi v arhitektonskih tvorbah so najvidnejše vendarle rastline in so zveze rastlinstva s prirodnim okoljem sorodnejše, močnejše kot pa umetna likovna sredstva, ki jih oblikovalec uporablja za arhitekturo novega organizma. Tu bi človek sodil,

da stavbnikom, ki urejajo našo tivolsko krajino, primanjkuje tudi intuicije vrtnega umetnika in da ne znajo vselej s pravo tenkočutnostjo prislusniti ritmu krajinskega življenja.

Nikakor ne smemo reči: pustite naš Tivoli na miru, lep je in najlepši, kakršen je. Saj se je vtisnila vanj že marsikatera grešna podoba in že marsikaj so v njem brezobzirno skrotovile človeške roke. Toda stavbniki, ki so nam sedaj n. pr. okrasili dostope v »otroški paradiž« s tako čudovitimi stopnišči, se motijo, če nam ponujajo le prepričevalnost razumskega spoznanja in ne lepote umetnine.

Nočem na prste naštevati »grehov«. Tisti, ki ne mislijo hudo, se brž radi poboljšajo sami od sebe. Zato prosim, naj te moje vrstice nikogar ne užalijo! Zares nimam pregrešnih namenov: kadar se ob nedeljah vračam iz rožniške tišine in postojim ob novem otroškem igrišču, sem tako majhen, skromen in brez želja, kakršne lahko popadejo človeka v civilni službi. Samo z veseljem bi rad gledal — lep otroški paradiž, kakor je nam obljubljen!

C. Jeglič

»Lani ste bili na morju, gospa, in ste prav hvallili hotel, kjer ste stanovali. Ali bi mi lahko povedal naslov, ker mislim tudi jaz potovati na morje?«

»Iz srca rada, gospa, toda pozabila sem ga — čakajte, saj res — da hitro pobskam med našimi brisčami!...«

KULTURNI PREGLED

Rodbinska žaloigra

Kaj nam lahko pove Strindbergova žaloigra »Očec«, ki se je v četrtkovno premiero uvrstila v repertoar naše Drame?

Kakor vsako delo, je prav posebno še Strindbergovo prozodov pisateljeve individualnosti in dobe. Izpovedni značaj največjega dela Strindbergovih spisov je dobro znan. Izpovedovanje pomeni sproščanje nekih vezanih življenjskih čustev, ki si iščejo duška, ter življenjske izkušnosti temperameta, kateremu je takša sprostitelj notranje olajšanje. Strindbergovo delo je Veronikini pritižbe izoblikovanega duševnega obraza. Temu se pridružuje še doba s svojimi realistično-psihološkimi težnjami, s svojim kultom jaza in s svojo pozitivistično miselnostjo. Strindbergov »Očec« ima očiten pečat tega svojega izvora.

Preko osebnizpovednega in časovno dokumentarnega značaja nas lahko ta tragedija meščanske rodbine zanima s svojimi etično-idejnimi in umetniškimi odkliki, v kolikor jih ima. Etična ideja »Očeta« je v korenito Strindbergovem poudarku boja med obema spoloma. Ta misel ostaja, kakor koli se že spreminja v vnanje okoliščine družbenega življenja; sloni namreč na ocenjevanju dveh nemurljivih egoizmov: ženskega in moškega. Oba sta enako zakoreninjena v različni naravi obeh spolov. Ovisno je samo od osebne morale posameznikov, koliko se teh dvoje egoizmov uskladi v višjo skupnost. V rodbini Strindbergovega ritmostroja to ni uspelo iz razlogov, ki jih je pisatelj pokazal v vsem razpletu svoje drame.

Strindberg je hotel prikazati tragedijo očeterstva, ki je lahko dvojna: zaradi razočaranja in muke z otroki ali zaradi spora očeta z materjo zavoljo otrok. V »Očetu« je pisatelj obdelal drugo varianto. Ritmoj-

ster in njegova žena Lavra prihajata nazvkrži zaradi vzgoje hčere Berte. Vzrok tega nasprotja pa ni v različnosti nazorov in načel, marveč je pri Lavri v tem, kar imenuje ritmostroj »instinktivno pobalinstvo«, pri ritmostroju pa v tem, kar je za Lavro močveza pomanjkljiva močnatost, posledica njegovega manjvrednostnega čuta v odnosu do žensk. Ritmostroj, ki zapoveduje celemu vojaškemu oddelku, je doma nasproti ženi otrok, ki išče materinega krila. Tako ga je domela in občutila Berta. Zato ga začne sovražiti tedaj, ko si jo hoče v borbi za hčer pokrediti, ker ve, da v nasprotju dveh volj lahko odloča samo ona. To razume tudi Lavra in meni, da je v to poklicana njena volja.

Če hoče prisiliti moža h kapitulaciji, se mora poslužiti močnejših sredstev. Ne samo da ga ovira v njegovih znanstvenih prizadevanjih, ki jih ne razume, saj zamenjuje spektroskop z mikroskopom; iznaje tudi nekaj, s čimer zadene moža v živo in docela omaja njegovo že brez tega šibko duševno ravnotežje. Sama namreč vzbudi v možu sum, da otrok ni njegov in da potem takem ne gre njemu odločitev glede hčereine nadaljnje vzgoje. Ta sum prevrta do kraja ritmostrovo notranjost in ker v živčni razdraženosti počenja razburjiva dejanja, uspe ženi, da ob sodelovanju pri-stranskega zdravnika, svojega neodločnega brata-pastorja in stare dožije natanke ritmostroju prisilni jopici. V tem stanju ga zadene kap.

»Ljubezen med spoloma je boj!« vzklika Lavra v nekem napetem trenutku. »Vojni krivice« konflikta med ritmostrom in njegovo ženo je gotovo Lavra. Če ne bi hotela pretiravala v svojih zahtevah, ni bilo mogoče doseči tisti sporazum, ki se vsak dan znova sklepa v sleherni rodbini in ki

treba opozoriti na markantno dojliko Kraljeve. Zdravnik (Košič) in pastor (Gorinšek) nista dala, sicer primerni igri večjih dramatskih poudarkov. Kot Nôjd nastopa Potokar.

Premiera je potekala ob znatnem zanimanju občinstva. Ga. Gabrijelečeva je pre-jela več šopkov in cvetličnih darov.

Ernestina Jelovškova

Ob stoletnici rojstva Prešernove hčere

18. t. m. je poteklo sto let, kar se je rodila Ernestina Jelovškova, hči Franceta Prešerna. Ta jubilej pada torej značilno prav tako v vojna leta, kakor njena samotna smrt v mestni ubožnici pred petindvajsetimi leti.

Če se je sedaj spominimo z nekaj vrstami, ne storimo tega le za to, ker je bila otrok velikega slovenskega pesnika, temveč zlasti zavoljo tega, ker je njeno delo, dasti zvečne nemški pisano, pomebno za našo literarno zgodovino in ker je sama na sebi zanimiva pojava slovenske kulturne preteklosti.

Ernestina je bila drugi Prešernov otrok. Ko ji je umrl oče je imela komaj sedem let. Preveč bede je bilo pri hiši, da bi ji mati mogla nuditi tiste izobrazbe, ki je je Ernestin talent bil vreden. Po štirih letih šolanja pri uršulinkah se je izučila šiviljstva in leta 1856. odšla za svojo materjo v Trieste. Tu je preživela deset let, prav toliko tudi pozneje na Dunaju.

Po materini smrti se je Ernestina vrnila v domovino, najprej v Maribor, potem v Ljubljano, kjer je navezala stike z duševno sorodnim trpinom, pesnikom Josipom Cimpermanom.

Sama poroča v Spominih, da je bila od rane mladosti (l. 1856) skoraj dvajset let neprestano med tujci in da ji ves ta čas skoro da ni prišla v roke slovenska knjiga. Tembolj se je ukvarjala z nemškimi slov-

Kronika

* Enajsta obletnica smrti Arnalda Mussolinija v Rimu in Milanu. 21. decembra bo minilo enajst let, odkar je umrl Ducejev brat Arnaldo Mussolini. Ob obletnici bo v Rimu in Svetišču padlih za revolucijo spominska maša, katere so udeležili Direktorij Stranke in občinsko GUF. V Milanu bodo okrasili delovno sobo Arnalda Mussolinija v uredu št. 10 »Popola d'Italia«. Ob 16. bo v gledališču »Odeon« govoril Carlo Gorsani o svetlem liku zaslužnega pokojnika v mladih letih.

* Smrt Mussolinijevega sobojnika. V Vertovi pri Bergamu je umrl 61letni Camillo Guerini, ki se je vrnil pred dobrim mesecem iz Nemčije. Pokojnik je bil v letih 1915 do 1918 v svetovni vojni v činu narednika pri bersaljerjih, kjer je bil vojni tovariš Benita Mussolinija. Bil je zraven tudi telaj, ko je bil Mussolini ranjen. Guerini je bil član fašista v Vertovi ter ima štiri sinove, izmed katerih služijo trije vojak.

* Obisk tujih dopisnikov v uredništvu »Popola d'Italia«. Te dni so obiskali uredniške prostore »Popola d'Italia« tuji dopisniki, ki živijo v Milanu. Vodil jih je predsednik milanske sekcije inozemskih dopisnikov Gottlieb Wernli, korrespondent »Schweizer Presse Telegraph« v Curihi in revije »Signale« in »Berliner«. Nadalje so bili navzoči korrespondenti nemških, madžarskih in švicarskih listov. Goste je sprejel ves uredniški štab »Popola d'Italia« z direktorjem Almetijem na čelu. Goste so se poklonili spominu Arnalda Mussolinija.

* Sodelovanje italijanskih nemških obrtnikov. To dni se je v Rimu na načelnikom Federacije fašističnih obrtnikov. Razpravljal sta o nalogah, ki čakajo njuni zvezi sprito sedanega položaja v naslednjih mesecih. Razgovori so bili prišrtni in so se zaključili z določitvijo smernic, ki bodo ostale v veljavi tudi po vojni.

* Pogreb jezuitskega generala V Rimu so pokopali prošli teden umrlega jezuitskega generala p. Ledochowskega. Pogrebne svečanosti so bile zelo obsežne. Poleg kardinalov so se udeležili zadnje poti p. Ledochowskega diplomati, vojaški dostojanstveniki, infant Jaime Bourbonški, guverner vatikanskega mesta, zastopnik guvernerja Rima, apostolski nuncij ter odposlanstva posameznih držav in verskih združenj. Navzoča je bila tudi nuna Ursula Ledochowska, nečakinja pokojnega generala. Jezuitskega generala so pokopali v jezuitski kapeli.

* Darilo zavarovalnice Assicurazioni Generali. V spomin komtese Nerine Volpi di Misurata je poklonila zavarovalnica »Assicurazioni Generali« v Triestu otroški bolnici »Burio-Garofalo e Manussi« 25.000 lir.

* Dan zvestobe v Goriziji. Kakor drugod v Italiji, bodo v petek dne 18. decembra tudi v Goriziji praznovali dan zvestobe. Ob 11. dopoldne bo nastop ženskih fašistev, Gufa in Gila. Potem bo poklonitev pred spo-

menikom padlih, ob 12. pa bo v Liktorski hiši razdeljevali darove otrokom padlih v sedanji vojni.

* Film o angelskem pastirju. V rimski dvorani Borromini so te dni predvajali v navzočnosti štirih kardinalov in predstavnikov prosvetnega ministrstva biografski film iz življenja Pija XII. z naslovom »Pastor Angelicus«. Film bo zdaj nastopil svojo pot po italijanskih kinematografih.

* Madžarske spominske znamke. Ob priliki 90letnice rojstva kralja Ladislava Svetega in obnove države po kralju Beli IV. ter v spomin na 600letnico zasedbe prestola po kralju Ludoviku Velikem, bo madžarska pošta upravnica izdala spominske znamke. Izdane bodo vrednote po 5, 8, 12, 20, 24 in 30 vinarjev s stoostotnim dodatkom.

* Kino za otroke. V Rimu se je osnovala družba »Kino za otroke«, ki vidi svojo nalogo v sestavljanju filmskih travkov za mlado. Družba bo z nekakšnimi plebsisti med gledalci skušala ugotoviti, kateri filmi najbolj prijaajo mladostnikom.

* Dvojčici se bližata stotemu letu. Na Danskem živita dve sestri dvojčici, stari 85 let, o katerih so menili, da sta najstarejši dvojčici na svetu. Zdjaj pa so odkrili na otoku Fioniji novi dvojčici, go. Jemsenovo in go. Hansenovo, ki štejeta 97 let. Obe sta čvrsti in zdravi ter upata, da bosta učkali stoto obletnico rojstva.

* Nov rekord v zraku. Kamil Daza, major kolumbijske vojske, je v 90 m nutnem poletu dosegel višino 4600 metrov, kar pomeni novo prvenstvo v južno ameriškem višinskem rekordu za polet brez motorja.

* Obsedno stanje v Argentini podaljšano. Vlada argentinske republike objavlja, da je notranji minister odredil podaljšanje obsednega stanja v tej deželi za nadaljnjih šest mesecev od 14. decembra letošnjega leta.

* Narasčanje števila porok v Nemčiji. Leta 1938, so našli v Nemčiji 645.000 porok ali 9,4 porok na tisoč prebivalcev, leta 1939, se je število porok dvignilo na 774.000 ali 11,3 poroke od tisoča, leta 1940, je padlo na 613.000 porok ali 8,8 porok na tisoč ljudi. Za lansko leto statistika še ne navaja številk, pravijo pa, da je število porok spet naraslo.

* Velikodušna zapuščina. Markiz dr. G. B. Plattis iz Ferare je zapustil zavolu Umberto I. tri milijone lir. Oporoko je napravila že ob smrti svoje žene, grofice Chiarelleje.

* Plemenita mati. Tereza Rigamonti Persico iz Bergama ima 7 sinov, od katerih je izgubila enega v vojni. Kljub temu je izjavila svojo pripravljenost, da posnove sirota, ki je izgubila pri zadnjih bombardiranjih italijanskih mest očeta in mater. Dodelji ji bodo nekega dečka iz Genove ali Turina.

* Obsojen ženitni slepar. 30letna Olanda Clorisova v Milanu je doživela bridko razočaranje v ljubezni. Pred časom je vdovela, nakar se je seznanila z 52letnim zasebnim uradnikom Zappullo, ki ji je obljubljal za-

kon, vsekakor zmago točno časa, da je od nje izvalil najprej 2.000, potem pa še 5.000 lir. Ko je prejel zadnjo vsoto, je izginil. Razočarana nevesta ga je ovdala policiji in zljaj je bil obsojen na 3 leta ječe in 1000 lir globe.

* Razkrinkana družba. Zaradi razpečavanja ponarejenih živilskih izkaznic so uvedla oblastva v Livornu preiskavo, ki je pokazala, da se ponarejene izkaznice zbirajo v gostilnah in v prodajalnah kruha. Na podlagi dokazov je policija aretirala 15 krivcev. Med njimi so trije tipografi, več natakarjev in nekaj pekovski po-močnikov. Škoda, ki jo je petnajstotnica povzročila s svojimi manipulacijami, znaša več tisoč kilogramov kruha.

* Zaklad v kleti. Giovanni Caspani iz Erbe pri Cornu je bil dovolj nepreviden, da je skril svoje prihranke v kleti pod kum-nico. Nedavno so v klet vlomili tatovi, ki so prišli krasit jaja. Ne da bi vedeli, kakšnega zaklada so se polastili, so odnesli Caspaniju tudi zaboječ s hranilnimi knjižicami, na katerih je bilo vložnih 220.000 lir. Poleg tega je bilo v zaboji za 64.000 lir kuponov in 3.500 lir v gotovini.

Poziv trgovcem ki razdeljujejo živila

Prehranjevalni Zavod Vis. komisarijata za Ljubljansko pokrajino in Ljubljani poziva vse trgovce-razdeljevalce racioniranih živil, da dvignejo nakazana živila od 18. t. m. dalje v skladiščih Vidmar, Gradišče 12. in Fröhlich, Trnovski pristan, po naslednjem abecednem redu:

sobota 19. dec.	A-J
ponedeljek 21. dec.	K-M
torek 22. dec.	M-R
sreda 23. dec.	S-Z

Opozarja se, da se izdaja v skladišču Vidmar moka, riž, testenine in sladkor od 8. do 12. v skladišču Fröhlich pa ostalo racionirano blago od pol 14. do 17. ure.

IGRACE
DARILA

„ciciban“
ZA BOŽIČ VABI
ENGELMAN
LJUBLJANA, TAVCARJEVA 3

IZ LJUBLJANE

u— Nov grob. Po dolgotrajni mučni bolezni je preminil počtni zvanjenik gospod Josip Weiss. Za njim žalujejo žena, otroci in drugo sorodstvo. K večnemu počitku bodo blagega pokojnika spremili v soboto ob pol 15. iz kapelice sv. Jožefa na Žalah na pokopališče k sv. Križu. Naj v miru počiva! Svojem izreku naše iskreno sožalje!

u— Poročila sta se 9. t. m. v cerkvi sv. Petra v Ljubljani g. Mirko Verbič, ugledni trgovec in posestnik na Vrhniki z gđ. Cveto Devetakovo, uradnico drž. zakl. urada v Ljubljani. Novoporočencema želimo obilo sreče!

u— Glede na sedanje prilike ob svoji slavi — sv. Nikolaju — ne morem sprejemati čestitk. Protja Bogdan Matkovič.

u— Vodstvo v Jakopičevem paviljonu bo imel v nedeljo ob 11. uri slikar prof. Stane Kregar. Govoril bo od slike do slike ter o slikarjem odnosu do svojega dela. Do sedaj so bila vsa vodstva zredno dobro obiskana, zato opozarjamo tudi na nedeljsko, ki bo zanimivo za vse, ki hočejo spoznati težnje modernega slikarstva in težnje slikarja do vsakega njegovega dela.

u— Aprilsko vreme pred božičem. Odkar je zavladal jug, uganja vreme svoje muhavosti, kakor da smo sredi aprila. V četrtek se je ozračje spet ogrelo kakor prejšnji tri dni. Nekajkrat je prišlo, vmes pa nas je tudi prijazno pogledalo sonce. Po malem jug odjenjuje in je večeršnje jutro bilo nekoliko hladnejše od prejšnjih. Sonce je že zgodaj posijalo, kmalu pa ga je spet zakrila jesenska sivina neba. Barometer je nekoliko padel. Najvišja temperatura v četrtek je znašala 8°, jutrnja temperatura v petek pa je znašala 5,8° Celzija.

u— Na prvi letošnji produkciji slo. Glasbene Matice bodo nastopili naslednji gojenci iz klavirskega oddelka: Lenarčič Aenka, Brenc Hilda, Glazar Sonja, Korenini Janez, Jannik Olga, Vadal Metka, Lajovic Janez, Lukac Zdenka, Vokal Lela, Vesel Majda, Samec Janja, Zdravil Darinka, Jeras Eva, Lehpamer Sonja, Bartol

Sadovi komunistične strahovitosti

Kjer koli so se komunistični teroristi pojavili po naših vaseh, so pustili za seboj zverinsko umorjene žrtve. Zalostnih, v nebo vpijočih prizorov, kakršnega kaže gornja slika, je bilo nešteto po Notranjskem in Dolenjskem, ko so preživeli domačini v strahu in obupu iskali svoje med umorjeni. Kdo bi mogel po vseh teh strahotah še spraševati, zakaj so kmečki fantje in možje posegli po orožju in začeli z najostrejšo borbo proti morilskim teroristom?

Majda, Srebot Jeni, Markič Uroš, Gamze Rosanda in Lajovic Aleksander. Iz violinskega oddelka: Lukša Dušan, Butara Demetri, Grafenauer Svetoslava, Ostanek Meta, Terceļ Matija in Vatovec Rajko. Iz oddelka za čelo pa Kržan Miklavž. Prva javna produkcija bo v torek, dne 22. t. m. ob pol 6. uri v mali filharmonični dvorani. V sredo 23. t. m. pa bo druga javna produkcija v veliki filharmonični dvorani in začetak bo ob trideletni na 6. Podrobni sporedi, ki veljajo obenem kot vstopnice, se dobijo v knjižarni Glasbene Matice.

u— Ob desetletnici železničarske splošne gospodarske zadrage, ki se kratko imenuje »Zegozar«, prinaša decembrska številka »Zadrugarja«, glasila nabavljane zadrage železničarjev Ljubljanske pokrajine, daljši članek, v katerem opisuje uspešno delovanje te koristne zadrage. »Zegozar« ima namen pospeševati med železničarji rejo malih živali vobče ter izkoriščanje produktiv teh živali do končnega izdelka, pri čemer prihajajo v poštev zlati volna, kožice, jaja in perje. V zvezi s tem vzbija zadruga zanimanje za domačo hišno delavnost, za pletenje in tkanje, nadalje za zanimanje za umno obdelovanje vtov in vialih zemljišč za nabiranje gozdnih sadežev in zdravilnih zelišč. Obenem posreduje zadruga nabavo krmil. Program je bil terciar ko zasnovan, prznati pa je treba, da ga zadruga uspešno izvaja. Zadruga šteje danes okrog 600 članov, izmed katerih je približno polovica železničarjev. Tudi mi želimo »Zegozar« po zmaganih najprejšnjem delu mnogo nadaljnjih uspehov. »Zadrugar« objavlja nadalje nekaj receptov za jedila v sedanjih časih, nadaljevanje monoteističnega orna Ljubljane ter življenje pis Ivana Cankarja.

u— IV. simfonični koncert V prvem delu spreda IV. simfoničnega koncerta se bodo izvajala dela treh avtorjev, ki so napisana za godalni orkester. Najprej pridejo na vrsto trije staroklasčni plesi slavne italijanskega mojstra Corellija, in sicer Sarabanda, Giga in Badinerie. Nato sledi Osterčev Religiozi, ki je prav gotovo najboljšo instrumentalno delo našega modernega skladatelja. Bilo je že pogostokrat in vedno z lepim uspehom izvajano. Nato bo sledil Bechov Koncert v a-molu, napisan za violon-solo in godalni orkester. Ta koncert je eno najpriljubljenejših in najčeseje izvajanih Bachovih koncertov. Kot solistka bo nastopila ga. Francka Ornik-Rojčeva. V drugem delu pa se bo izvajala

Beethovnova Sedma simfonija. Dirigent IV. simfoničnega koncerta je violonist Karlo Rupel. Prvič je stal za dirigentskim pultom v lanskim sezoni in s sijajnim uspehom dirigiral koncert za godalni orkester. IV. simfonični koncert bo v ponedeljek 21. t. m. ob 18. uri v veliki uniojski dvorani. Predprodaja v knjižarni Glasbene Matice.

u— Nebena gospodinja ne sme ostati brez »Gospodinskega koledarja«, ki je pravkar izšel v knjižarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Selenburgova ulica 3. Ker ji nudi dragocen pripomoček za gospodinjstvo in bogata sodobna navodila za prehrano in kuhanje.

u— Italijanski jezik se z lahkoto naučite, ako si nabavite Gradov: Italijanski tečaj za Slovence, ki ga dobite v knjižarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Selenburgova ul. 3.

u— Nesreče. V ljubljansko bolnišnico so v četrtek sprejeli 5 ponesrečencev. Alojzija Rogla, 14letnega sina posestnika z Jezera, je konj udaril v glavo, 11 letni sinko posestnika Franc Miklavž z Rakeka pa si je pri padcu s konja zlomil desnico. Z voza je padla in si zlomila levoico 36 letna žena posestnika Alojzija Smrekarjeva iz Primskega pri Novem mestu. Z netajnimi poškodbami so pripeljali v bolnišnico 8letno hčerko z'darja Breda Vrhovnikovo iz Ljubljane, ki je padla 4 m globoko na betonska tla. S stola je padla in si zlomila desno nogo 77 letna zasebnica Marija Radčeva iz Ljubljane.

u— Čistilna kopališče Zavoda za socialno zavarovanje v Ljubljani na Miklčičevi cesti št. 20 bo pred božičnimi prazniki odprto v torek 22. t. m., v sredo 23. t. m. in v četrtek 24. t. m. Kopališče bo odprto ves dan, to je od 8 zjutraj do 18.30 zvečer. Parna kopel bo pred prazniki odprta za ženske v sredo 23. t. m. od 14. do 17. ure. Uprava kopališča prosi vse cenjene obiskovalce, da se blagovoljivo poslužiti kopeli že v torek in v sredo, ker le tako bo vsem kopalcem mogoče zadovoljivo ustreči. Ta sprememba velja samo za teden pred božičnimi prazniki, ob drugem času pa bo kopališče odprto v petek, v soboto in v nedeljo. Parna kopel pa bo odsej za moške stalno odprta le ob sobotah od 14. do 17. ure.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Z razstave Mušič-Sedej-Zonič v Jakopičevem paviljonu

Zoran Mušič: Jabolka

Opozarjamo na zanimivo razstavo, ki je že do sedaj privabila izredno mnogo občinstva

stvom in njeni spisi so polni citatov iz Goetheja, Schillerja in drugih. Pri vsem tem pa je vendar ohranila živo zanimanje za slovensko literaturo, predvsem za največjega pesnika Prešerna, svojega očeta. Njeni spisi, ki se v večini pečajo ravno s Prešernom, pričajo, da je po njem podedovala lepe duševne darove, ki bi v drugačnih osebnih in družabnih razmerah mogli napraviti iz nje vse kaj pomembnejšega, kakor je dejansko bila. Kljub temu pa pričajo, da je njih avtorica bila nesporno ena najinteligentnejših slovenskih žensk svojega časa. — Instinktivno čuteč, da je pravi pomen Prešernovih del daleč večji kot se je sanjalo tadia njenim rojakom, je marljivo zbirala čim več gradiva o Prešernu, ki je bil vsaj ob nekih trenutkih njeni materi blizu tako kot malokomu. Tako je v svojih nemških »Erinnerungen an Dr. Franz Prešern« otela pozabi dragoceno gradivo. Ti spomini so izšli v tisku šele leta 1903., popravljene, skraćene in prevedene, v njih je skušala razumeti in upravičiti svojega tolikokrat nerazumljenega in zasmejanega očeta. Niso pa zgolj temperamentna sorodniška obramba pred neljubo oceno potomcev, kot se pri taki vrsti spisov rado dogaja, ampak so dokument samostojne, kritične glave, ki je kljub skromni šolski izobrazbi zmožna dokopati se do presenetljivo ostrih in točnih označb oskurantskih političnih in kulturnih razmer očetovega in svojega časa.

Naj tu navedem v prevodu njeno zanimivo sodbu o prvem letniku Ljubljanskega Zvona, sporočeno Francu Levcu:

Visoko spoštovani gospod profesor! Gospod Cimperman, ki je bil tako dober, da

je prevzemal name Ljubljanski Zvon, je tudi sedaj tako ljubezniv, da Vam izroči to pismo.

V prijetno dolžnost mi je, da Vam, velečenjeni gospod profesor, izrekam svojo najustrežnejšo in najtoplejšo zahvalo, ker ste bili tako dobri, da ste mi vse leto naklanjali »Ljubljanski Zvon«; pri tem ste mi pripravili marsikatero uro duševnega užitka.

»Ljubljanski Zvon« prinaša v vsakem zvezku toliko lepega in dobrega, da ga vedno z veseljem pozdravimo in odločimo z zadovoljstvom, da ga potem z novim zanimanjem zopet čitamo.

Na ženski način naj se ozrem najprej po pesnih. Komu izmed pevcev bi mogli prisoditi prvenstvo? Danes nam X. sega v srce s svojimi pomembnimi, tako globoko občutenimi pesnimi; potem nas zopet očaruje veliki Neznaneec, ki nam pod različnimi imeni tudi svoje pesniške mojstrovine. Iz teh pesmi govori neka nežnost občutja, iz njih veje srčna toplota, ki jo obvladuje plemenit, jasen duh; in mi vidimo, da imamo opravka z mojstrom.

Sedaj nas pretresa Cimperman s svojo »Ujetnikovo težbo«.

Svojski prijeten mlk ima zame pesem »Tri lipe«, čitam jo vedno z novim veseljem. Od pesmi hitimo me ženske k romanu. Samo ponoviti moram to, kar pravi vsakdo, ki mu je naša književnost pri srcu, da so namreč »Rokovnjače« zelo zanimivi. Vse, kar sem čitala Jurčičevega, nosi prav svojski pečat genija tega, žal prezgodaj umrlega moža. Nikoli več ne dobimo Jurčiča, kakor nam tudi noben Prešeren več ne vrzrse. In da se v njem vzdržuje Prešernov spomin tako visoko ni »Ljubljanskemu Zvonu« nič manj v okras in zato gre posebna hvala predvsem Vam, velečenjeni gospod profesor. V tem listu pogrešam ne nečesa in to je Vaše spretno pero; žal ste se umaknili samo v zakrctje.

Ponavljajoč se enkrat svojo najtoplejšo zahvalo, izrekam prisrčno čestitko k Nove-mu letu predvsem Vam, potem pa prav tako listu. Naj bi tudi naprej uspeval v čast in duhovno korist našega naroda, katerega naj Bog varuje in blagoslovi! Z najodličnejšim spoštovanjem Ernestina Jelovšek

Ljubljana, 5. XII. 1881.

Tako je v tej privatno sporočeni sodbii Ernestina pogodila res najbolj leposlovne pripevke »Ljubljanskega Zvona«: v prozi Jurčičeve Rokovnjače, v poeziji Gregorčičeve in Levstikove pripevke. Prvi je rabil psevdonima X in Bojan (Tri lipe), kar Ernestini ni bilo znano, dočim je bila bolj poučena o Levstikovih imenih, za katera je tisto leto skrivaj svoje bolj ali manj ljubezenske izpovedi (n. pr. Molčislav, Matej, Podlonski, Kovač in dr.).

Ob tej priliki naj opozorim še na neki spis Jelovškove, objavljen pod imenom Franja Rebidovčeva v aprilski številki LZ 1884. Omenjen ni v Slovenskem biografskem leksikonu, psevdonima pa ne označuje niti Vratuševa najnovejša študija o LZ. O tem spisu nam govori Cimpermanovo pismo Fr. Levcu 7. aprila 1884. »Beseda o ženstvu«, kolikor sem jaz izvedel, vzbudila je zlasti mež ženstvom pozornost in — sumnjaj! Dolže nekatere ubožice, da je spis Levstikov! A možki moji znanci gledajo nekamo sumljivo mene — Bog pomagaj!... gospod profesor! Ako bi kdo vprašal Vas o tem spisu, ne imenujte naju! (oprostite, opominam Vas še nečesa. Gospodična E. je ravno zdaj doma in gre jej slabo, ker ni dela. Ako ste jej odločili kaj honorara, pošljite jej ga za piruhe! Kako bode vesela!)

To kaže jasno pravega avtorja članka, izdajajo pa ga tudi številne reminiscence na Prešerna, ki se jim Ernestina ni mogla izogniti. Da pa so nekateri hoteli naprtiti očetovstvo Francu Levstiku ni nič čudno.

Prevajalec Cimperman, Levstikov jezikovni epigon, ni zatajil svoje šole. Nemara pa so tudi poedini misli v tem članku porojene iz osebnega občevanja z Levstikom, katerega navdušena oboževalka je Prešernova hči bila.

nava pisec s kritičnimi pogledi značaj in pomen kmetijske proizvodnje v tako industrijski deželi, kakor je Anglija. Za študij agrarne politike in avtarkičnih vprašanj je ta znanstveno trdno zgrajeni in poučni spis velikega pomena.

ZAPISKI

Mistične struje v italijanski filozofiji. Za razliko od miselnega razpoloženja v prejšnji svetovni vojni se kaže v sedanji vojni povsem drugačna duhovna usmerjenost italijanske filozofije. Nove vzpodbude, naperjene v razširjenje duševnega obzorja in v notranjo poglobitev poudarca, se odražajo v teoretičnem slovtvu, ki kaže očiten nagib k mistiki in čistemu metafizično-filozofskemu umovanju. Poleg novih, nedavno izšlih zvezkov zbirke »Storia della filosofia italiana« izhajajo pri založbi Bocca zbirka »Mistični brevijarij«, v kateri so izšli med drugim Angela Silesija »Kerubinski popotniki« (Il viandante cherubico), Enrica Sena »Knjiga večne modrosti« (Il libro della saggezza eterna), S. T. d'Avila »Božanska ljubezen« (Amor divino), Giovannija Zaulera »Pridige« (Le prediche) itd. Značilne so tudi nekatere filozofske novosti v Elnandovi odlično urejavani zbirki »Saggi«.

Tommaso »Corriere della Sera« poroča o usodi neizdanih rokopisov Nicola Tommasea, ki so te dni končno prešli v last florentinske Nacionalne knjižnice. Te rokopise je prvotno varovala Tommaseova hči, nuna suor Chiara, nakar so prešli v last drugih sorodnikov. L. 1929 jih je kupil markiz Misciattelli v Sebenici, Tommaseovim rojstnem mestu, in oddal jih je zdaj Giovanni Papini pridobil za Firenze. Med rokopisi so razne neizdane razprave, mladostne poezije in mnogi nedovršeni spisi, značilni za literarni razvoj dalmatinskega rojaka, ki se je povzpel na važno mesto v italijanski literaturi 19. stoletja. Ta neobjavljena dela izidejo v novi izdaji Tommaseovih zbranih spisov.

Naročite se na »Dobro knjigo«

Kraljica Tirenskega morja

Ta članek nima namena, da bi bil nekroglog za območje mesto Genova — piše v »Pester Lloyd« njegov korespondent dr. Laszlo v. Badics. — Kajti Genova spada med tista italijanska mesta, ki so si pridobila sloves in večno življenje z zgodovino, ki je oplojila evropsko civilizacijo. Zgodovinskega bistva in duha teh mest ni mogoče uničiti z nobenim bombardiranjem z morja ali iz zraka. Morda Genova danes ni več Genova »la Superba«, kakor so jo v preteklosti imenovali zaradi njene lepote. Ostala pa bo Genova tudi v bodoče mesto Kristofa Kolumba, mesto pomorščakov, ki so širili italijansko kulturo in evropsko misel od davnih časov do najnovejše dobe, po vseh delih starega sveta.

Genovežani ne nosijo zama pridevka »La forte gente ligure«. Ta pridevek so si pridobili v dva tisoč let stari zgodovini z večnimi borbami, z junaki in odporom, s podvigom na morisk in raziskovalnih voznjah, ki so jih vodile daleč po svetu. Kakšne pa so lastnosti, ki dajo Genovežanem. Predvsem treba ugotoviti, da imajo ti ljudje izreden čut za praktično stran življenja. Genovežani so dobri, a tudi svetovljanski, razgledani trgovci. Malo je v Genovi patricijskih družin, katerih sinovi ne bi razpolagali z znanjem, ki so si ga pridobili v velikih podjetjih domače zemlje in inozemstva. Plemenitstvo pomeni za Genovežane šele trdnost v trgovinski tradiciji. Če le mogoče, se Genovežani udeležujejo dela in prospeha v kaksnem ladjedelniškem podjetju ali pri kakšni uvozi in izvozi trdnosti. Na to je vsak genovski mešan poseben ponosen. Kajti ponosen je bil tudi njegov oče, ki je mogoče imel takšno skladišče v Siriji, Aleksandriji ali celo na bregovih Črnega morja. Ta ponosni duh se družijo po navadi s fanatičnim lokalnim patriotizmom, ki sili Genovežane v mirni dobi k nekaki rezerviranosti, v težkih časih pa tvori rezervuar velike odločnosti.

Ta duh je že sto in stoletja pričujoč tudi v banki »Di San Giorgio«, katere divna palača iz XIII. stoletja leži danes v razvalinah. Banka »Di San Giorgio« je bila ena prvih evropskih bančnih podjetij, ki je pomagala upravljalci državno blagajno Italije in je branila finančne koristi skupnosti. V notranjosti palače je bila velika posvetovalnica s 35 kipi, predstavljajočimi največje dobrotnike genovskega mesta. Kdor je žrtvoval za javne namene sto tisoč zlatih lir ali več nego toliko, so mu postavili kip v središču palače. Tisti, ki je žrtvoval 50 tisoč zlatih lir, je dobil kip v naravni stoji, kdor pa je dal manj, se je moral zadovoljiti samo s poprsjem ali spominsko ploščo.

Genovežani so se morali skoro nepretrgoma boriti, da so se uveljavili v svetovni trgovini. Pomorska sila Genova je imela proti sebi dva velika tekmeča: republiko v Pizi in republiko v Veneziji. V teku 12. in 13. stoletja se je namreč med Genova in Pijo razvila borba na življenje in smrt. Obe mesti se imata zahvaliti za svoj povit križarskim vojnjam, ki so jima odprle trg v Prednji Aziji. Tako se je zgodilo, da sta mornarici obeh teh republik večkrat trčili druga ob drugo, dokler se ni leta 1383. Genovežanom posrečilo, da so Pizo odločno porazili. Ta zmaga je zagotovila Genovi nadvlado v srednjem in zapadnem delu Sredozemskega morja.

Ostal pa je Genovi še en nevaren nasprotnik: Venezia. Pomorščaki teh dveh mest niso mogli mirno živeti drug poleg drugega. Posebno težke borbe so se vršile zaradi trgovinskega monopola s tatarskimi rodovi na polotoku Krimu. V nasprotju obeh republik je igrala važna vloga danes splošno znana morska ožina pri Kerču. L. 1379. se je že zdelo, da se je Genovežanom posrečilo, da so Pizo odločno porazili. Ta zmaga je zagotovila Genovi nadvlado v srednjem in zapadnem delu Sredozemskega morja.

Po teh nesrečnih zgodovinskih dogodkih se je nekako zdelo, da začenja Genova propadati. V teku 16. stoletja je zašlo mesto v vrlinec hegemonističnih stremeljenj nasprotne si Francije in Španije. Šele velikemu patriotu Andreu Doria se je posrečilo, da je Genova dobila pripadajoče častno mesto v ravnotežju tekmujočih sil. Začela se je doba novega procveta. V nadalj-

njem razvoju zgodovine se moramo še dvakrat ustaviti pri Genovi. L. 1684. je Genova junaki prenesla pomorsko bombardiranje s strani Ludovika XIV. Hule so bile poškodbe, ki so prizadele mesto, toda sledovi te nesreče so bili kmalu zabrisani. L. 1746. pa so zasedle Genova oddelki avstrijske vojske. Proti tujcem se je dvignil val narodnega ogorčenja. Neki 15letni deček je imel pri tej vstaji odločilno vlogo. Njegovo ime je bilo Balilla, ki je danes ime mladinskih organizacij fašistične Italije. V 19. stoletju je imela Genova zelo važno vlogo pri zdinjenju Italije. Tu se je narodil Mazzini, eden najaktivnejših predhodnikov Risorgimenta. Genova sama je proglasila skupnost s kraljevino Piemont in tu se je vkrcal na ladje narodni junak Garibaldi, ki je odrazil s svojimi tisoč prostovoljci proti Siciliji in južni Italiji.

Nekdanja tekmeča Genova, mesti Piza in Venezia se nista mogli v zdinjenju Italiji nikoli več povzpeti do posebne moči. Genova pa je postala prvo pomorsko mesto Italije. S prometom, ki beleži nad 13 milijonov brt. pristejajo Genovo k največjim pomorskim mestom sveta. Njena zemljepisna in prometno-politična lega je sijajna. Zaledje Genova ne obsega samo Severne Italije, ni zvezano samo s Piemontom in Lombardijo, temveč priklapa nase tudi vso Švico in celo večja ozemlja južne Nemčije.

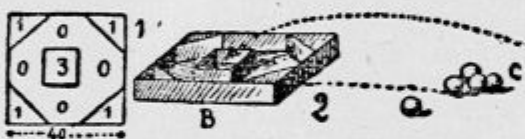

Pet škatlic

Družabna igra

Poizkusimo si dano napraviti zanimivo in zabavno igro:

Vzemite štiričlono ali vsaj kolikor mogoče štiričlono škatlo s približno 40 cm dolgimi stranicami. Vogale oddelite z le-

penko, kakor vam kaže slika št. 1. Na sredo prilpite s klejem majhno štiričlono škatlico s približno 12 cm dolgimi stranicami. Posamezne predele je treba zaznamovati s številkami kakor kaže slika 1. Škatlo, ki ste jo tako razdelili, postavite na mizo.

Zdaj si morate napraviti še pet papirnatih kroglic, ki naj imajo vsaka po 5 cm premera. Pri igri gre za to, da vržete vsako izmed njih v enega izmed predelov, zaznamovanih s številkami. Če padeta dve v isti predel, tedaj šteje samo eno. Kdor doseže sedem točk, to je komur se posreči, da vrže v vsakega izmed zaznamovanih predelov po eno kroglico, tisti dobi igro. Kroglice, ki padajo v predele brez številke, se sploh ne štejejo.

Vrana in rak

Vrana je letela nad morjem in zagledala raka, ki je lezel tam spodaj. Hop, in imela ga je. Nesla ga je v les, da bi tam se-

Tretji roman »DOBRE KNJIGE«

TRYGVE GULBRANSEN:
IN VEČNO ŠUME GOZDOVI

je izšel!

V podrobnih prodajih se dobi v knjigarurah po 10 lir za broširano in 25 lir za vezano izdajo.

Pred vojno je bila Genova pristanišče, ki je vezalo Italijo z velikim svetom. Tu imata svoj sedež veliki pomorski družbi »Navigazione Generale« in »Lloyd Sabaudoc«. Ti dve družbi sta se združili v močnejši italijanski pomorski koncern. Ponoš genovske luke je bil v Genovi zgrajen 50.000tonski parnik »Rex«, ki je na svoji deviški vožnji čez Atlantik dobil zase sinji trak oceana. Ligurska riviera je vedno dobivala pritoke gostov skozi Genovo.

Povzpni se v mislih na citadelo in pustimo očesu prost razgled po daljavi. Narava je tod naokrog ustvarila toliko krasote, da je ne more uničiti noben bombardement. Temnoplavi valovi Tirenskega morjskega zaliva se nosijo proti slovitemu polotoku Portofino. Na desni pa se odpira očesu razgled tja do francoskega obzračja, nad katerim se v jeseni in pozimi dvigajo s snegom vršaci pokritih morskih Alp. Vzdiž obale se nizajo privlačni kraji kar po vrsti. Tu leže: Nervi, Camogli, Alasio, Portofino itd. In pod njimi leži mesto, ki se stopnja niža proti morju.

V polovici višini mesta leži krasna četrtil vil, globoko pod njo vidimo staro in novo mesto s pristaniščem in svetilnikom. Tam zadaj obstane pogled na ligurskih Apeninih, pol Righirjem pa počiva najlepše pokopališče sveta, Camposanto di Staglieno.

Spretnim risarjem

Tu vam pokažemo, kako lahko narišete z eno samo nepretrgano potezo rako in dva petelinčka.

Izpopolnjevalka

Izpopolnjevalka: vstavi namesto črtice črte, da dobiš pet novih besed: Začetne črke dajo naslov mladinskega romana.

- led
- rak
- lak
- rog
- met

Rešitev: Sled, Irak, vlak, krog, omet; Sivko.

Smešnice

»Mamica!« je berati Mojček. »Mi daš malo marmelade, kakor si mi obljubila?«
»Seveda, dečko, eva ti!«
Čez deset minut se vrne deček k mami: »Mamica, mi daš malo marmelade? Misli si, da sem drug deček?«

»Očka, kakšne jagode so to?«

»Črne jagode, sinko!«

»Zakaj so pa videti rdeče?«

»Ker so še zelene!«

Nacek in Lojze dva navihanca, sta sklenila zaroto. Slišal sem, kako je poučil Nacek Lojzka:

»Pojdi zdaj k očetu in mu sitnari, naj ti da eno liro. Oče se bo zjznil in dal meni eno liro, ker sem bil priden in ga nisem nadlegoval. Potem bova — delila.«

KAJ VEM? KAJ ZNAM?

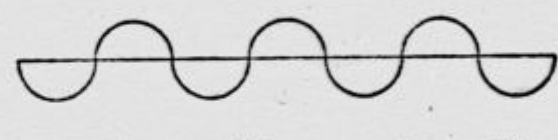
576. Kolikokrat udari zdravo srce v minuti?

577. Kdo je pri kopanju nekaj odkril in kaj?

578. Pod kakšnimi pogoji nam para iz lokomotive lahko naznanja vreme?

579. Ena za kleparje.

Iz ravne pločevine je treba napraviti valovito pločevino s polkrožnimi loki, kakor kaže slika. Koliko ravne pločevine potre-

bujete, če mora biti premer kroga 10 cm in mora imeti valovita pločevina 7 zaporednih polkrogov?

580. Križanka.

Vodoravno: 1. pokrajinska prestolnica, 9. najmanjši delci snovi, 10. izbrana družba, 11. iz zvrhanega kozarca nekaj »ekno« posrebat, 13. tema v pesniškem jeziku, 14. znak za prvo, 15. znak za prvo, 17. drogi za plovljenje lesa, 19. kazalni zaimek, 21. jesenska cvetlica, 24. kratka za pogosto moško ime, 25. mesto na Finskem 27. osebnosti in kazalni zaimek, 28. znak za prvo, 30. obredni »slovenski ples, 32. vas na Koroškem, znana iz narodne pesmi, 35. znana genovska knežja rodbina, 37. žensko ime, 38. ugasel vulkan v Andah.

Navpično: 1. kratka anglosaških družb z omejeno zavezo, 2. suknjič, 3. oblika glagola umiti, 4. bistvo čud, 5. oblika glagola biti, 6. ženski glas, 7. nikalna oblika glagola imeti, 8. besedno mesto, nasproti Mogilevu, 9. glavna odvodnica, 12. sibirski reka, 16. prastaro svetopisemsko mesto, 18. mesto v Zgornji Italiji, 20. obodni izrez kroga, 22. kratka za starejši, 23. oče po arabsko (izraz je znan iz naslova in vsebine starejših slovenske pripovedne pesnitve), 26. danski denar, 29. dva glasbena tona, 31. okrajšano angleško moško ime, 33. oziromal zaimek, 34. »kaj« po rusko, 36. dva glasbena tona.

Mali modrijanček

Mali Mihec stoji pred sosedovo jablano. Jo ogleduje od vseh strani in šteje sadove.

»Kaj delaš tukaj? Pojdi! — zakliče sosed.

»Saj vam, ne, delam nabene škode. Če ogledujem vašo jablanko. Bog mi je dal oči, da jih lahko ogledujem, kako so lepi, in nos, da jih duham.« reče mali Mihec.

»Toda Bog ti je dal tudi roke, pa bi lahko segel po jabolkah.« odvrne sosed.

»Nikakor! Bog mi ni dal rok, da kradem, toda dal mi jih je, da lahko sprejem jabolka, katere mi boste dali vi, dragi sosed, ker jih imate toliko.«

Sosedu je ugajalo dečkovo modrovanje; nasmehnil se je in mu podaril pet jabolk.

Uganke

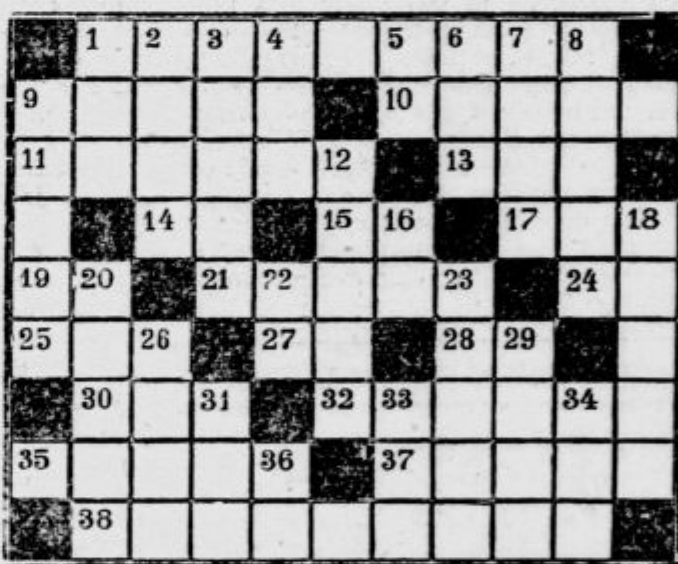
S krili nič ne zamahuje vendar plitv v oblakih pluje (Letalo)

Kaj je višje od cerkvenega stolpa? (Rja na vrhu cerkvenega stolpa je višja)

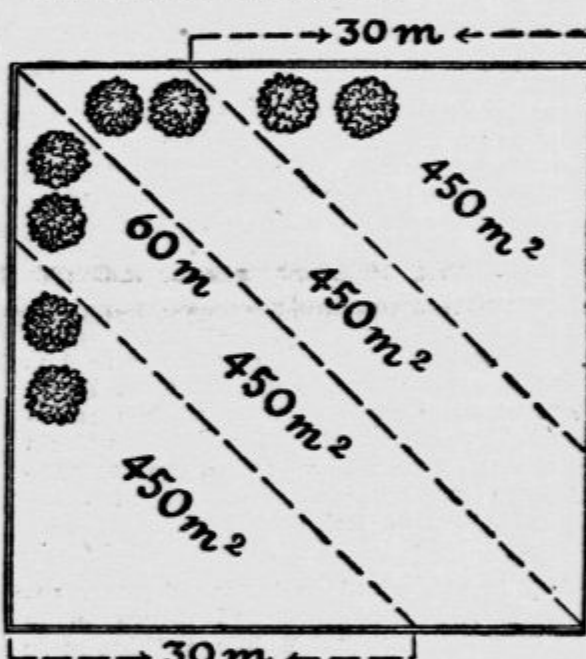
V mlinu bili, našli ime; v peči leže, v mlinu bodo šli (Mlinci)

Čuden ptič je sel med veje: poje, ko se veter smeje (Klopotec)

Iskre siplje — ni kovač v daljo tiplje ropotač (Lokomotiva)

575. Pravilno razdeljen vrt

Rešitev je razvidna iz slike.

Okoli sadnega vrta je stal visok plot iz bodeče žice. Na oboji strani je bila tudi pločevinasta tablica z naslovom dobavitelja:

»Žična ograja trdnosti Zebelj & Co.«
Ko je lastnik nekoga dne prišel na vrt, je videl, da je vse sadje obrano. Žična ograja je bila na sredi prerezana in zraven reklamnega napisa je visel listek:
»Škarje za žice trdnosti Rezač & Co.«

Drobne zanimivosti

Plemenita oporoka. Giuseppina Balletti vdova po podpolkovniku Antoniu Bertolaniju, ki je te dni umrla v Rimu, je napravila patriotsko oporoko. Vse svoje prihranke kakor tudi izkupiček za premičnine je zapustila krajevemu fašistnemu krožku. Na koncu oporoke je zahtevala, da mora biti njen pogreb kar najbolj preprost, kar se je tudi zgodilo.

Izkopine v Faenzi. Pri kopanju temeljev za Materinski dom v Faenzi so kopači odkrili pokopališče, na katerem so prvi kristjani pokopavali svoje mrlice.

18 občin priključenih Bruslju. Bruselj, sli mestni občini so nedavno priključili 18 okoliških občin. S tem je naraslo prebivalstvo Bruslja na blizu milijon duš.

Deklica z dvema srcema. V neki pokrajinski bolnišnici blizu Breslave se je rodila deklica, o kateri so ugotovili, da ima poleg normalnega srca še eno mišico, ki je popolnoma podobna srcu ter utripa kakor pravo srce. Drugo srce je bilo v zvezi z levim ušesom. Deklica so odvisno srčno mišico izrezali in zdaj živi že tri tedne ter upajo, da ne bo umrla.

V vodnjak je padla. 50letni Mariji Borghesani iz Rovila se je primerila nemavna nesreča. Ko je šla k vodnjaku po vodo, se je tako neprevidno sklonila nad opritno, da je padla v globino. Tam je začela vpiti na pomoč. Prihiti so sosedje, ki so ji pomogli verige in vrvi, toda ženica je bila od strahu tako zmedena, da ni mogla splezati po njih. Iz vodnjaka ji je pomagal šele pogumen fant iz soseske, ki jo je prinesel na svojih ramenih skozi odprtino.

Smrt v cirkusu. V nekem cirkusu v Oslu je 10letni Valter Hamar hotel podražiti dva sibirski tigra, ki sta mirno žela v svojem kotu. Vrgel je med njiju kepeco zmečkanega papirja in se prislono tesno k rošetki, da bi videl, kako se bosta zverini ganili. Eden izmed tigrov je vznemirjen po dečkovem dejanju šinil kakor strela k rošetkam, kjer je stal mladi hudaer sluteč Valter. Z zamečem kame je padel dol na tla. Dekla je obšla kri in se preden so ga pripeljali v bolnišnico, je izdihnil zaradi izkrvavitve.

Janjo Kač

Na novinah

Te dni prejmemo letošnji dar Vodnikov družbe. Sicer je v vojni skromnejši kakor v mirni dobi, toda vsebinsko prav gotovo tehten. Naj sledi še kratek odlomek iz Kačeve povesti »Na novinah«.

Počahal se je črednik za ušesom in pomislil. Lahoda ni čakal njegovega odgovora, temveč je zlezel na voz in udaril po konju: »Hi — hi!«

Zdajci je tudi črednik odprl usta in zaklical za njim:

»Jaz bi ti že potrdil, onim pa vem, da ne bo prav.«

Lahoda je samo z roko zamahnil, rekel pa ni ničesar.

Dogodki so naglo pokazali, da je črednik bolj poznal sosesko, kakor kmet sam. Vsi, ki so videli, kako je peljal voz trave skozi vas, so se vpraševali, kje jo je neki nakosil. Vedeli so, da nima Lahoda na tem koncu ne travnika, ne njive. Da bi pa kje v najem jemal, ni bila njegova navada. Niti pomislil pa ni nikdo, da bi bil utegnil nakositi v gmajni.

V dolgem delovnem dnevu so že vsi požabili na Lahoda in njegovo travo in bi se nemara nihče več ne spomnil tega dogodka, če ne bi bil pripovedoval črednik, ko je prignal pod večer krave na vas, kako se je Lahoda pripeljal in začel meni nič, tebi nič kositi tako rekoč sredi črede. Ko so vaščani čuli, kako je utemeljeval to svoje početje, so se razdelila mnenja na dve skupini. Kočarji, ki so bili zemlje lačni in potrebni in so jo tudi vedno zahtevali, so dali prav Lahodu, nadejajoč se, da morda vprav ta dogodek pokrene njihovo staro pravdo na boljši tir. Nihče se ni temu čudil, pač pa so z majali z glavami vaški mogotci, ko so čuli, da je na

Lahodovi strani več trdnih kmetov, med njimi Ocvirk in celo rihtar Jozelj.

»Soseski bi bilo treba sklicati!« je menil mladi Rojnik, ki še ni imel dolgo besede v soseski, pa je rad moževal.

»Zaradi tiste pesti trave bomo trčili ča za delo in si kratili spanec?« je hotel potlačiti vso reč stari Čulki, ki je bil s tesarji mnogo po svetu in je videl, da povsod ne iščejo dlake v jajcu.

»Ne gre za pest trav!« je ugovarjal Zagožen, prišepavši ob palici na vas, da čuje kaj je novega. Nogo si je bil zlomil, ko je pozimi spodrsnil s polnim košem mrve z vrha lestve pod kozolec.

»Pa tudi, če jo je bilo za dva plasta,« je zagovarjal svoje Čulki.

»Nisem tak, da bi ne rekel, Bog mu jo žegnaj!« je trdil Zagožen, kakor so vedeli vsi vaščani, precej po krivici. Važno je dvignil palico:

»Tukaj gre za pravico. Ni imel pravice brez rihtarjevega dovoljenja niti enkrat zamahnuti s koso, kaj šele naložiti poln voz.«

Vsi so umolkli. Tako krepko je bilo zasidrano v njih spoštovanje do starih običajev, da so se jim pokoravali vsa stoletja celo tedaj, če so imeli od tega škodo ali pa vsaj nobene koristi ne. Se so bili navajeni ubogati oblastvo, pa najsi bo gosposko ali pa rihtarja, ki so si ga postavili sami. Starejši so še imeli doma urbarske izpiske, kjer je stalo črno na belem zapisano od grajščinske gosposke, da

sme kmet za časa življenja in ob smrti razpolagati s kmetijo. Izrečno pa je bilo pod kaznijo pridržano gosposki, da mu dovoli prenos, da mora vsakokratni gospodar vzdrževati poslopja in zemljišča v dobrem stanju ter popravljati plotove.

Povrh pa sta bili še desetina in tlaka. Cesar je sicer odpravil vse to, v starih papirjih pa še vedno stoji zapisano in je v kmetске duše vtisnjeno, da nedavno kmet še ni bil dejanski lastnik zemlje, katero je obdeloval. Le smel jo je obdelovati pod temi in temi pogoji. Zato so tudi stari kmetje držali na stare pravice, kočarjem pa ni bilo dano da bi to vedeli, ker si pač niso izkusili.

»Sklicimo sosesko!« je spet prekinil mok Rojnik s svojim starim predlogom.

Tisti večer so povsod večerjali z Lahodom in gmajno. Spet je oživela misel na delitev, da bi ne bilo več preprirov. Da bi imeli več polja, so jo terjali eni. Da bi povečali travnike in bi živina ne puščala vse leto gnolja po pašnikih, da bi bilo za njive na pretek. Drag je nastil pri hribovcih, so dejali oni, ki niso imeli host, pa bi potem lahko v svojem nagraj bili zastoj, če bi dobili v last kose gmajne. Toliko je bilo načrtov, da bi morali nategniti gmajno, kakor testo za vlečenko, pa bi bila še pretesna za vse te želje.

Ni se pa še otesla vsa rosa, ko je drugo jutro spet čul črednik drdati voz po kolobitastem gmajnskem kolovozu. Kakor da je na domači zemlji, je kobila že kar sama zavila na pašnik, kjer so večeraj naglali.

»Dobro jutro!« je želel kmet Arfarju.

»Bog daj!« mu je odgovoril ta, ni se pa dvignil s svojega kamna, da bi mu pomagal kakor prejšnji dan. Za malo se mu je zdelo, da se tako nemarno vede takšen kmet, kakor je Lahoda.

